Informačný list predmetu

Akademický rok 2026/2027

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FF UCM
Kód predmetu	KEAMS/beDK2-J/22
Názov predmetu	Duchovná kultúra II. (Výročné obyčaje)
Rozsah	1P + 1S
Počet kreditov	4
Vyučujúci	doc. PhDr. Martina Bocánová, PhD. (prednášajúci), prof. PhDr. Ladislav Lenovský, PhD. (prednášajúci)

Cieľ

Vedomosti: Študent sa orientuje v cykle zvykov a obradov viažucich sa na ľudový rok v širších európskych súvislostiach. Teoreticky sa orientuje na pochopenia rituálu, obradu, znaku a významu v duchovnej kultúre, presahy významov a interpretačné možnosti javov.
Zručnosti: Študent vie definovať základné pojmy, ktoré sa viažu k duchovnej kultúre v širšom európskom kontexte. Pozná jednotlivé regionálne odlišnosti. Ovláda historické reálie, inovačné prvky v kultúre, má vedomosti o obradoch a zvykoch v historickom a kultúrnom kontexte.
Profesijné kompetencie: Študent je schopný pracovať v kultúrnych a osvetových centrách pri revitalizácii a záchrane prvkov tradičnej ľudovej kultúry. Je schopný vedomosti implementovať do vzdelávacích projektov pre deti a mládež, tvorivo kreovať edukačné projekty pre deti a dospelých.
Prenositeľné kompetencie: komunikačné a edukačné schopnosti pri vytváraní priestoru pre revitalizáciu, záchranu a uchovanie prvkov tradičnej ľudovej kultúry.

Podmienky na absolvovanie predmetu

100% záverečné hodnotenie – 70% ústna skúška, 30% spracovanie seminárnej práce.
Klasifikačný stupeň bude určený na základe stupnice (v %): A 1,0 výborne – vynikajúce výsledky len s minimálnymi chybami ‹92-100 %›
B 1,5 veľmi dobre – nadpriemerné výsledky s menšími chybami ‹83-91 %›
C 2,0 dobre – vcelku dobré, priemerné výsledky ‹74-82 %›
D 2,5 uspokojivo – dobré výsledky, ale vyskytujú sa významné chyby ‹65-73 %›
E 3,0 dostatočne – výsledky vyhovujú minimálnym kritériám ‹56-64 %›
FX 4,0 nedostatočne – absolvovanie predmetu si vyžaduje vynaložiť ešte značné úsilie a množstvo práce zo strany študenta ‹0-55 %›

Priebežné hodnotenie

nie

Záverečné hodnotenie

100% záverečné hodnotenie – 70% ústna skúška, 30% spracovanie seminárnej práce.
Klasifikačný stupeň bude určený na základe stupnice (v %): A 1,0 výborne – vynikajúce výsledky len s minimálnymi chybami ‹92-100 %›

B 1,5 veľmi dobre – nadpriemerné výsledky s menšími chybami ‹83-91 %›
C 2,0 dobre – vcelku dobré, priemerné výsledky ‹74-82 %›
D 2,5 uspokojivo – dobré výsledky, ale vyskytujú sa významné chyby ‹65-73 %›
E 3,0 dostatočne – výsledky vyhovujú minimálnym kritériám ‹56-64 %›
FX 4,0 nedostatočne – absolvovanie predmetu si vyžaduje vynaložiť ešte značné úsilie a množstvo práce zo strany študenta ‹0-55 %›

Váha hodnotenia predmetu (priebežné/záverečné)

záverečné

Výsledky vzdelávania

Vedomosti: Študent sa orientuje v cykle zvykov a obradov viažucich sa na ľudový rok v širších európskych súvislostiach. Teoreticky sa orientuje na pochopenia rituálu, obradu, znaku a významu v duchovnej kultúre, presahy významov a interpretačné možnosti javov.
Zručnosti: Študent vie definovať základné pojmy, ktoré sa viažu k duchovnej kultúre v širšom európskom kontexte. Pozná jednotlivé regionálne odlišnosti. Ovláda historické reálie, inovačné prvky v kultúre, má vedomosti o obradoch a zvykoch v historickom a kultúrnom kontexte.
Profesijné kompetencie: Študent je schopný pracovať v kultúrnych a osvetových centrách pri revitalizácii a záchrane prvkov tradičnej ľudovej kultúry. Je schopný vedomosti implementovať do vzdelávacích projektov pre deti a mládež, tvorivo kreovať edukačné projekty pre deti a dospelých.
Prenositeľné kompetencie: komunikačné a edukačné schopnosti pri vytváraní priestoru pre revitalizáciu, záchranu a uchovanie prvkov tradičnej ľudovej kultúry.

Stručná osnova predmetu

Rituál, obrad, zvyk, obyčaj
Adventné obdobie
Štedrý večer a vianočná oktáva
Koledovanie a obradné obchôdzky
Fašiangy, význam masky
Pôstne obdobie
Veľkonočné sviatky
Sviatky agrárneho významu
Synkretizmus pohanského a kresťanského
Dožinky
Sviatok všetkých svätých, vzťah k mŕtvym
Voda, oheň, zeleň a zem v ľudovej kultúre

Sylabus predmetu

Rituál, obrad, zvyk, obyčaj
Adventné obdobie
Štedrý večer a vianočná oktáva
Koledovanie a obradné obchôdzky
Fašiangy, význam masky
Pôstne obdobie
Veľkonočné sviatky
Sviatky agrárneho významu
Synkretizmus pohanského a kresťanského

Dožinky
Sviatok všetkých svätých, vzťah k mŕtvym
Voda, oheň, zeleň a zem v ľudovej kultúre

Odporúčaná literatúra

BECKER,U. 2002. Slovník symbolů. Praha: Portál. S. 351. ISBN: 978-80-7367-284-3
Český lid - tyfoza.no-ip.com/ceskylid/
ERBAN,V. 2010. Maska a tvář. Hra s identitou v mezikulturních proměnách. Praha: Malá skála. S. 246. ISBN: 978-80-86776-09-5.
HORVÁTHOVÁ, E. 1986. Rok vo zvykoch nášho ľudu. Bratislava: Tatran. S. 245. ISBN 61-794-86
FEGLOVÁ, V.2000. Kalendárne obyčaje.In: STOLIČNÁ, R (ed.): Slovensko. Európske kontexty ľudovej kultúry. Bratislava: Veda. S. 384. ISBN 80-224-0646-5.
Encyklopédia ľudovej kultúry I. Slovenska, Bratislava: Veda. S. 454. ISBN: 80-224-0234-6.
Encyklopédia ľudovej kultúry II. Slovenska, Bratislava: Veda. S. 418. ISBN: 80-224-0235-4.
KOL. 1990. Etnografický atlas Slovenska, Bratislava: Veda. S. 123. ISBN: 80-224-0075-0.
NIEDERLE, L. 1911. Život starých Slovanů, I časť, zväzok 1, Praha: Bursík&Kohout. S. 390. bez ISBN.
NIEDERLE, L. 1953. Rukověť slovanských starožitností. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd. S. 513. bez ISBN.
BOCÁNOVÁ, M. 2015. Morena, Morena, za koho si umrela? Starobylá obyčaj v súčasnej spoločnosti. In: Etnologické rozpravy, roč. 22, č. 1., Bratislava: NSS, S. 129 - 140. ISSN 1335 – 5074.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

slovenský